

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

FUTURETEACH 2025: **VZDELÁVANIE UČITEĽOV V 21. STOROČÍ**

ZBORNÍK PRÍSPEVKOV Z MEDZINÁRODNEJ
VEDECKEJ KONFERENCIE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

“Vzdelávať pre budúcnosť – reflektovať pre kvalitu”

Košice 2025

**Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Filozofická fakulta**

**FutureTeach 2025:
Vzdelávanie učiteľov v 21. storočí.**

**“Vzdelávať pre budúcnosť - reflektovať
pre kvalitu“**

**Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie
11. september 2025**

Košice 2025

Publikácia je výstupom z projektu KEGA 013UPJŠ-4/2023 „Implementácia simulačných stratégií rozvíjajúcich reflexívne kompetencie študentov učiteľstva do prezenčnej a dištančnej formy praktickej profesijnej prípravy“.

FutureTeach 2025: Vzdelávanie učiteľov v 21. storočí.

“Vzdelávať pre budúcnosť - reflektovať pre kvalitu“

Zborník obsahuje príspevky účastníkov medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa konala 11. septembra 2025 v Košiciach.

Zostavovatelia:

doc. PaedDr. Renáta Orosová, PhD., *Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach*

PaedDr. Michal Novocký, PhD., *Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach*

Mgr. Beáta Sakalová, PhD., *Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach*

Mgr. Zuzana Vagaská, PhD., *Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach*

Recenzenti:

doc. RNDr. Mária Ganajová, CSc., *Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Prírodovedecká fakulta, Ústav chemických vied*

PaedDr. Janka Ferencová, PhD., *univerzitná docentka, Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie*

Tento text je publikovaný pod licenciou Creative Commons 4.0 license - CC BY NC SA ("Attribution-NonCommercial-ShareAlike").

Za odbornú a jazykovú stránku tejto publikácie zodpovedajú autori. Rukopis neprešiel redakčnou ani jazykovou úpravou.

Dostupné od: 22.12.2025

Umiestnenie: <http://unibook.upjs.sk/>

DOI: <https://doi.org/10.33542/FTE-0489-7>

ISBN 978-80-574-0489-7 (e-publikácia)

Organizátori konferencie

Katedra pedagogiky, Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach

Vedecký výbor:

prof. Ing. Jana Burgerová, PhD.

prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

prof. PaedDr. Ing. Roman Hrmo, PhD., MBA, ING-PAED IGIP

prof. UAM dr hab. Michał Jarnecki

prof. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.

prof. PaedDr. Ivan Pavlov, PhD.

prof. Koval Petro, DrSc.

prof. Volodymyr Starosta, DrSc.

doc. PhDr. Mário Dulovics, PhD.

doc. RNDr. Jarmila Kmeťová, PhD., MBA

doc. PhDr. Denisa Labischová, PhD.

doc. PaedDr. Renáta Orosová, PhD.

doc. PhDr. Ivana Pirohová, PhD.

doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.

PaedDr. Janka Ferencová, PhD.

Mgr. Eva Klimecká, Ph.D.

János Ugrai, PhD.

Organizačný výbor:

doc. PaedDr. Renáta Orosová, PhD. (FF UPJŠ, Košice, SK)

PaedDr. Michal Novocký, PhD. (FF UPJŠ, Košice, SK)

Mgr. Beáta Sakalová, PhD. (FF UPJŠ, Košice, SK)

Mgr. Zuzana Vagaská, PhD. (FF UPJŠ, Košice, SK)

Mgr. Lenka Kohoutková (FF UPJŠ, Košice, SK)

Mgr. Soňa Szabó (PF UMB, Banská Bystrica, SK)

Mgr. Mária Baluchová (PF UMB, Banská Bystrica, SK)

Emília Focková (FF UPJŠ, Košice, SK)

Recenzenti príspevkov:

doc. PhDr. PaedDr. Silvia Barnová, PhD., MBA

PhDr. Slavomíra Bellová, PhD.

Mgr. Michaela Bielíková, PhD.

PaedDr. Ing. Kateřina Bočková, Ph.D., MBA

Ing. Zuzana Brčiaková, PhD.

RNDr. Petr Coufal, Ph.D.

Mgr. Ružena Čiliaková, PhD.

Mgr. Zuzana Fečíková, PhD.

doc. PaedDr. Lívia Hasajová, PhD.

PhDr. Nikoleta Izdenczyová, PhD.
Mgr. Daniel Jakubíček, Ph.D.
Mgr. Silvia Lukáčová, PhD.
PhDr. Zuzana Osvaldová, PhD.
PhDr. Gabriela Siváková, PhD.
doc. RNDr. Petr Šaloun, Ph.D.
doc. Ing. Jarmila Škrinárová, PhD.
prof. PaedDr. Katarína Vančíková, PhD.

Úvodom o zameraní a cieľoch konferencie

Medzinárodná vedecká konferencia je zameraná na problematiku vzdelávania a výchovy v oblasti základného, stredného a vysokého školstva a školských zariadení z pohľadu pedagóga. Zreteľ kladie na perspektívy pedagóga 21. storočia v edukačnej praxi a inovatívne aspekty pregraduálnej prípravy pedagógov. Je určená vedeckým pracovníkom, mladým vysokoškolským učiteľom, doktorandom s cieľom prezentovať učiteľa v súčasnej perspektíve a vyvolať diskusiu k aktuálnym otázkam prezentovaných oblastí výchovy a vzdelávania v kontexte súčasnej situácie v školstve.

Ciele konferencie:

- **prezentovať a analyzovať možnosti rozvoja budúcich učiteľov a učiteľov v praxi s ohľadom na zdroje a nástroje podpory ich sebavzdelávania,**
- **prezentovať a analyzovať možnosti rozvoja budúcich učiteľov a učiteľov v praxi cez kultúru školy reagujúcu na potreby všetkých aktérov vzdelávania,**
- **prezentovať a analyzovať formovanie digitálnych zručností učiteľov a modifikovania výučby smerom k špecifikám žiakov,**
- **prezentovať a analyzovať využívanie umelej inteligencie v edukácii z didaktického a etického aspektu,**
- **prezentovať a analyzovať najnovšie edukačné trendy vo výučbe vychádzajúce z paradigmy didaktického konštruktivismu,**
- **prezentovať a analyzovať možnosti aktualizácie profesijných kompetencií učiteľov cez učenie sa skúsenosťou a riešenie komplexných edukačných problémov.**

Tematické okruhy konferencie:

1. Profesijná identita učiteľa

- proces formovania profesijnej identity počas pregraduálnej prípravy
- profesijná identita učiteľa v inkluzívnom a multikultúrnom prostredí
- rola učiteľa ako aktéra komunitného rozvoja
- rola mentorov pri formovaní učiteľskej identity
- podpora sebavzdelávania a nástroje vzdelávania dospelých

2. Digitálna transformácia vzdelávania učiteľov

- rozvoj digitálnych kompetencií podľa rámca DigCompEdu
- hybridné formy v príprave a vzdelávaní učiteľov
- podpora personalizovaného učenia prostredníctvom digitálnych nástrojov
- kyberbezpečnosť a etické aspekty využívania digitálnych nástrojov
- umelá inteligencia vo vzdelávacom procese

3. Inovatívne stratégie prípravy učiteľov

- skúsenostné a prakticky orientované formy výučby
- simulačné stratégie v rozvoji profesijných kompetencií učiteľov
- kolaboratívne učenie v príprave učiteľov
- akčný výskum ako súčasť prípravy učiteľov
- rozvoj transverzálnych spôsobilostí

Príspevky v zborníku sú zoradené abecedne podľa priezviska autorov.

OBSAH

Jana Burgerová – Vladimír Piskura	10
PROSTREDIA A PLATFORMY PODPORUJÚCE VÝUČBU	
Stela Csachová – Alena Gessert	20
MIKROVYUČOVANIE V TRIEDE A V TERÉNE AKO METÓDA ROZVÍJANIA PEDAGOGICKÝCH ZRUČNOSTÍ ŠTUDENTOV UČITEĽSTVA GEOGRAFIE – PRVÉ ZISTENIA	
Mário Dulovics	31
PREVENCIA A RIEŠENIE KYBERŠIKANOVANIA Z ASPEKTU PEDAGOGICKÝCH A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV V ŠKOLÁCH	
Andrea Hlubučková	44
ZHROUCENÍ UČITELKY K. - NA CESTĚ K PROFESNÍ AUTENTICITĚ	
Petra Hrdinová	51
VÝUKA S UMĚLOU INTELIGENCÍ: OBJEVOVÁNÍ CHATBOTŮ A INTELIGENTNÍCH AGENTŮ VE TŘÍDĚ	
Jarmila Kmeťová	63
SÚČASNOSŤ A VÍZIE PRÍPRAVY A PROFESIJNÉHO ROZVOJA UČITEĽOV	
Alica Petrasová	71
SYSTÉM PODPORNÝCH OPATRENÍ AKO NÁSTROJ SOCIÁLNEJ INKLÚZIE ŽIAKOV	
Tetjana Tomášková - Jarmila Honzíkova - Renáta Orosová	79
ROZVOJ STEM KOMPETENCIÍ PROSTŘEDNICTVÍM ENVIRONMENTÁLNĚ ORIENTOVANÉ PROJEKTOVÉ VÝUKY	
Lenka Vargová	97
EMPIRICKÉ DŮKAZY V KONTEXTE VZDELÁVANIA UČITEĽOV: VÝSKUMNÝ ZÁMER	

PREVENCIA A RIEŠENIE KYBERŠIKANOVANIA Z ASPEKTU PEDAGOGICKÝCH A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV V ŠKOLÁCH

PREVENTION AND INTERVENTION IN CYBERBULLYING FROM THE PERSPECTIVE OF PEDAGOGICAL AND PROFESSIONAL STAFF IN SCHOOLS

Mário Dulovics

Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Abstract:

The aim of this paper is to analyze the possibilities for preventing and addressing cyberbullying in the school environment from the perspective of teaching and professional staff. Data collection within the framework of empirical research took place in spring 2025 through an online questionnaire conducted in primary and secondary schools across the entire territory of the Slovak Republic. To identify the forms and focus of cyberbullying prevention, we used custom-designed scales. To monitor the approaches of teaching and professional staff in dealing with cyberbullying, we applied a modified version of the Handling Bullying Questionnaire (Bauman et al., 2008). A total of 210 school-based prevention actors participated in the research, including 162 teaching staff and 48 professional staff members. Based on the mean score values, the most frequently applied forms of cyberbullying prevention were identified. Among teaching staff, prevention was most commonly implemented through regular instruction (AM = 2,8), while among professional staff, it was the implementation of prevention projects (AM = 3,3) and lectures (AM = 3,1). The most frequently addressed thematic areas in prevention by teaching staff were: the importance and principles of respectful online behavior (AM = 3,8), and fostering prosocial behavior among pupils (AM = 3,3). Among professional staff, the leading thematic areas focused on developing empathy (AM = 3,9) and fostering prosocial behavior among pupils (M = 3,8). When analyzing approaches to addressing cyberbullying, we identified statistically significant differences between teaching and professional staff in two dimensions: working with the victim ($p = 0,044$) and indifference ($p = 0,033$). We also identified a significant difference in the indifference dimension among teaching staff depending on the type of school ($p = 0,010$), with higher scores recorded among those working in secondary schools.

Key words:

cyberbullying, school, prevention, solution.

Úvod

Jednou z aktuálnych výziev, s ktorou sa slovenské školstvo v súčasnosti musí vysporiadať, je vytvorenie bezpečného prostredia pre žiakov a zamestnancov škôl. Táto povinnosť škôl je deklarovaná aj v § 153 Zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní, kde sa uvádza, že školy a školské zariadenia sú pri výchove a vzdelávaní povinné: „vytvárať podmienky na zdravý vývin detí a žiakov a na predchádzanie sociálnopatologickým javom; zabezpečiť ochranu a bezpečnosť detí a žiakov.“ Téma bezpečnosti školského prostredia sa tak stáva čoraz viac diskutovanou aj v súvislosti s narastajúcimi ohrozeniami žiakov vo virtuálnom priestore.

Neustále sa rozmáhajúcou hrozbou pre žiakov základných a stredných škôl je kyberšikanovanie. Kyberšikanovanie sa dostalo do zorného uhla vedeckého bádania, aktérov prevencie v edukačnej praxi a tiež laickej verejnosti. Jeho dôsledky môžu ohroziť duševne aj fyzické zdravie žiakov (Kožížek & Písecký, 2016; Hollá, 2016 a ďalší). Preto považujeme preventívne pôsobenie a prístupy k riešeniu kyberšikanovania zo strany učiteľov, sociálnych pedagógov, školských psychológov, ako aj ďalších aktérov prevencie za významné pri

vytváraní bezpečného školského prostredia. Túto skutočnosť podčiarkuje aj *Smernica č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach* vypracovaná Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, ktorá ponúka postupy v oblasti prevencie šikanovania a kyberšikanovania, tiež opatrenia na ich riešenie a nápravu dôsledkov.

Odborníci sa zhodujú, že kyberšikanovanie a šikanovanie v tvárou v tvár sa v školskom prostredí často prelína (Holdoš, 2022; Kopecký & Szotkowski, 2018). Izrael et al. (2022) v správe EU Kids Online Slovensko uvádzajú, že ak dochádza ku kyberšikanovaniu je veľká pravdepodobnosť, že je obeť šikanovaná aj offline.

Na potrebu prevencie kyberšikanovania neupozorňuje len školská legislatíva. V tejto súvislosti možno spomenúť *Národnú koncepciu ochrany detí v digitálnom priestore*, v ktorej sa v rámci priority č. 1 „Prevencia“ uvádza potreba „realizovať systematickú a koordinovanú podporu prevencie v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore na Slovensku“. Rovnako v novo prijatej *Stratégii prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike do roku 2028* sa v prioritě č. 3 pod názvom „Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti zameraná na problémové oblasti“ upriamuje pozornosť okrem iného, aj na témy ako počítačová kriminalita a digitálna gramotnosť týkajúca sa využívania sociálnych sietí. Pričom počítačová kriminalita a kyberšikanovanie sa v mnohých ohľadoch prelínajú. Túto skutočnosť potvrdzuje aj novela Trestného zákona č. 300/2005. Od 1. júla 2021 bol fenomén kyberšikanovania explicitne legislatívne ukotvený v § 360b pod názvom „nebezpečné elektronické obťažovanie“.

Na medzinárodnej úrovni možno spomenúť dokument *Nová stratégia vytvárania lepšieho internetu pre deti - stratégia BIK +* z roku 2022, ktorej prvý pilier nesie názov „Bezpečné digitálne zážitky (ako efektívnejšie chrániť deti online)“ a zdôrazňuje potrebu ochrany detí pred škodlivým a nezákonným online obsahom, správaním a rizikami. Zároveň zdôrazňuje potrebu zlepšiť blahobyt detí prostredníctvom bezpečného digitálneho prostredia, ktoré je primerané ich veku.

Cieľom predkladaného príspevku je v teoreticko-empirickej rovine analyzovať možnosti prevencie a riešenia kyberšikanovania v podmienkach základných a stredných škôl z aspektu pedagogických a odborných zamestnancov.

1 Teoretická reflexia prevencie a riešenia kyberšikanovania v školskom prostredí

Kyberšikanovanie je spoločensky aj výchovne závažný problém, ktorému je potrebné v medziach preventívno-výchovnej práce venovať náležitú pozornosť. O jeho teoretické ukotvenie sa zaslúžilo množstvo zahraničných i domácich autorov (Hollá, 2017; Strohmeier & Gradinger, 2022; Niklová et al., 2022 a ďalší). Kyberšikanovanie sa stalo tiež predmetom záujmu empirických výskumov na celosvetovej úrovni (Vogels, 2022; Izrael et al., 2022; Ševčíková & Šmahel, 2009), čo len dokazuje aktuálnosť a naliehavosť riešenia tohto fenoménu.

Aktuálnu definíciu kyberšikanovania v podmienkach Slovenskej republiky nachádzame vymedzenú v *Smernici č. 1/2005 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach*, v ktorej sa uvádza, že kyberšikanovanie je „... verbálne, psychické šikanovanie a emocionálne šikanovanie uskutočňované v kybernetickom priestore bez fyzického kontaktu šikanujúceho a šikanovaného prostriedkami informačnej a komunikačnej technológie, ktoré môže mať aj anonymnú povahu, a pri ktorom šikanujúci dokáže uskutočniť útoky z rôznych miest, pričom šikanovaný sa o napadnutí nemusí okamžite dozvedieť a nemusí byť schopný identifikovať šikanujúceho; zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môžu byť prístupné veľkému počtu osôb a môže byť náročné ich odstrániť z kybernetického priestoru.“

Ani táto definícia však v plnej miere nepokrýva všetky aspekty kyberšikanovania. Podľa viacerých autorov môže mať kyberšikanovanie aj rozmer fyzickej agresie, a to pri happy slappingu (Hudecová & Kurčíková, 2014; Hollá, 2016; Dulovics et al. 2023 a ďalší). V prípade happy slappingu ide o násilné fyzické útoky na obeť nahrávané zväčša na mobilný telefón

a následne zdieľané online. Aj táto skutočnosť potvrdzuje, akým komplikovaným a rizikovým fenoménom je kyberšikanovanie.

Učitelia, sociálni pedagógovia, školskí psychológovia a ďalší aktéri prevencie sú každodenne konfrontovaní s úlohou, ako efektívne nastaviť a realizovať prevenciu a riešenie kyberšikanovania v školách. Primárna prevencia kyberšikanovania v školskom prostredí zohráva významnú úlohu. Ako uvádzajú Emmerová a Bělík (2019, s. 48) cieľom primárnej prevencie v škole je vytvárať podmienky pre zdravý telesný, psychický a sociálny vývin žiakov.

Prevencia kyberšikanovania môže byť v školskom prostredí realizovaná prostredníctvom viacerých organizačných foriem, ako prednášky, besedy s odborníkmi, preventívne projekty, rôzne formy jednorazových podujatí (napr. divadelné predstavenia, filmy, nástenky), prostredníctvom vyučovania, respektíve ich kombináciou, čo sa javí ako najefektívnejšie. Čo sa týka tematického zamerania prevencie kyberšikanovania, dokument *Obsahové štandardy odborných činností v zariadeniach poradenstva a prevencie*, konkrétne štandard *Odborná činnosť - prevencia rizikového správania* (Tichý et al., 2023) vymedzuje vedomosti a zručnosti, ktoré je nutné u žiakov v rámci preventívno-výchovnej práce rozvíjať. Pre ilustráciu uvádzame niektoré z nich, ktoré sú rozpracované v časti uvedeného dokumentu pod názvom *Obsahový štandard pre prevenciu problematického používania digitálnych technológií, sociálnych sietí a videohier*, a sú aplikovateľné na oblasť kyberšikanovania:

Vedomosti

- Vie, že čokoľvek „zavesí“ na internet, tak tam bude už nastálo.
- Vie, čo je to kyberšikanovanie, aké rôzne formy existujú, vie, ako sa má správať, keď je svedkom kyberšikanovania.
- Vie, ako si nastaviť bezpečné heslá k sociálnym sieťam a iným stránkam.
- Rozumie, že uverejňovať niektoré fotografie alebo videá je nevhodné/problematické/trestné.
- Vie, ako si zablokovať nevyžiadajú komunikáciu.

Zručnosti

- Nezverejňuje na internete osobné informácie, fotografie a pod., veci, ktoré by mohol neskôr ľutovať, že ich zverejnil.
- Ak je svedkom alebo obeťou KŠ, tak to oznámi dospeléj osobe, prípadne sa pokúsi pomôcť obeti.
- Používa bezpečné heslá, ku ktorým má prístup iba on sám (prípadne rodič, ak majú tak dohodnuté pravidlá).
- Vie použiť základné asertívne komunikačné zručnosti v rôznych situáciách v rámci online komunikácie.
- Vie predpokladať dôsledky svojho rozhodnutia alebo konania.

V rámci prevencie kyberšikanovania v školách je dôležitá takzvaná nešpecifická prevencia. Orientuje sa na podporu zdravia, bezpečnosti a rozvíjanie sociálnych zručností. Nešpecifickú prevenciu kyberšikanovania je možné zastrešiť viacerými kľúčovými témami, ako napríklad bezpečné používanie internetu, prosociálne správanie, dodržiavanie zásad slušného správania online, tolerancia k inakosti, empatia, trestnoprávne dôsledky online agresie, rozvoj asertívneho správania, sebaúcty a pod.

Prevencia kyberšikanovania má minimálne dva rozmery. Prvý rozmer sa týka formovania zručností a vedomostí, ktoré majú zabrániť tomu, aby sa žiak stal obeťou, zatiaľ čo druhý rozmer sa orientuje na rozvíjanie osobnostných vlastností a vzťahov za účelom zabrániť agresívnemu konaniu online.

Napriek preventívnemu úsiliu nie je možné úplne eliminovať kyberšikanovanie v školskom prostredí. Preto je dôležité, aby boli pedagogickí a odborní zamestnanci pripravení vhodne intervenovať pri jeho výskyte. Vagaská et al. (2023) poukazujú na nutnosť v školskom prostredí definovať kyberšikanovanie a sankcie za jeho realizáciu, pričom zdôrazňujú aj potrebu kooperácie rodiny a školy. Riešenie kyberšikanovania si v mnohých prípadoch vyžaduje interdisciplinárnu spoluprácu, čo je zdôraznené aj v *Smernici č. 1/2005 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach*. V smernici sa uvádza, že „škola dbá na bezodkladné riešenie šikanovania“. Ďalej uvádza postupy pri práci so žiakmi v pozícii šikanujúceho a šikanovaného:

„Vo vzťahu k agresorovi/šikanujúcemu pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec:

- „zabezpečí individuálny rozhovor odborného zamestnanca školského podporného tímu alebo odborného zamestnanca zariadenia poradenstva a prevencie so šikanujúcim za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia s cieľom objasnenia motivácie, sociálneho a rodinného pozadia správania šikanujúceho a určenia ďalšieho postupu; časti rozhovoru sa môžu konať aj bez prítomnosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, ak na to dá zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia preukázateľný súhlas,
- navrhne podľa potreby intervenciu v zariadení poradenstva a prevencie alebo zabezpečí intervenciu prostredníctvom odborného zamestnanca školy, vrátane podporných činností v príslušnej triede a zabezpečí podmienky pre fyzickú a psychickú bezpečnosť žiakov príslušnej triedy,
- môže podľa potreby uložiť opatrenie vo výchove alebo znížiť stupeň klasifikácie správania žiaka;29) to neplatí, ak ide o dieťa materskej školy.“

„Vo vzťahu k obeti/šikanovanému pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec:

- „zabezpečí podmienky na fyzickú a psychickú bezpečnosť šikanovaného a podľa potreby zabezpečí zdravotné ošetrenie,
- zabezpečí šikanovanému bezodkladnú psychologickú pomoc a podporu,
- zabezpečí šikanovanému podľa potreby, po porade s príslušným odborným zamestnancom, cieľenú a systematickú podporu najmä prostredníctvom zariadenia poradenstva a prevencie,
- spolupracuje podľa potreby so Štátnou školskou inšpekciou, regionálnym úradom školskej správy alebo s Úradom komisára pre deti.“

2 Metódy a charakteristika výskumného súboru

Výskumné metódy

Monitoring prevencie a spôsobov riešenia kyberšikanovania bol realizovaný prostredníctvom online dotazníka na jar 2025. Dotazník pozostával z demografických položiek a troch Likertových škál.

Prevencia kyberšikanovania bola meraná dvomi škálami vlastnej konštrukcie, ktorými sme zisťovali frekvenciu aplikovaných organizačných foriem prevencie (10 položiek) a tiež frekvenciu využívaných tematických oblastí v rámci prevencie kyberšikanovania (13 položiek) v priebehu školského roka. V oboch škálach mali respondenti možnosť označiť jednu z nasledovných alternatív: 1 = *nikdy*; 2 = *1-krát*; 3 = *2 až 3 krát*; 4 = *4 až 5 krát*; 5 = *6 a viackrát*. Reliabilitu škál sme zisťovali prostredníctvom Cronbachovho alfa, pri škále merajúcej realizované organizačné formy prevencie mala hodnotu $\alpha=0,904$ a pri škále merajúcej realizované tematické oblasti prevencie mala hodnotu $\alpha=0,950$.

Prístupy k riešeniu kyberšikanovania zo strany pedagogických a odborných zamestnancov sme merali škálou Handling Bullying Questionnaire (Bauman et al., 2008). Škála použitá Baumanovou et al. (2008) obsahuje 22 položiek. Škála bola v podmienkach Slovenskej republiky adaptovaná autormi Novocký et al. (2021), ktorí na základe exploračnej faktorovej analýzy navrhli 5 dimenzionálny model škály sytený 16 položkami, ten následne overili konfirmačnou faktorovou analýzou. Model obsahuje nasledovné dimenzie: práca s agresorom, práca s obeťou, delegovanie problému, disciplinovanie agresora a indiferentnosť. Stupne na škále sú formulované nasledovne: 1 – *rozhodne by som tak neurobil*; 2 – *asi by som tak neurobil*; 3 – *asi by som tak urobil*; 4 – *rozhodne by som tak urobil*.

Vzhľadom na odlišný výskumný zámer sme vnútornú štruktúru meracieho nástroja *Handling Bullying Questionnaire* overili exploračnou faktorovou analýzou so šikmou rotáciou oblimin za využitia metódy hlavných osí. Hodnota KMO (0,772) a Bartlettovho testu Sphericity ($p = 0,001$) potvrdzujú opodstatnenosť využitia faktorovej analýzy. Na rozdiel od pôvodnej štúdie sme vo výskumnom súbore identifikovali 4 faktory: *práca s agresorom*, *indiferentnosť*, *delegovanie problému* a *práca s obeťou*. Minimálna faktorová záťaž položky pre jej zaradenie do jedného z faktorov bola 0,40. Zo škály sme eliminovali 10 položiek, a to z dôvodu nelogického

obsahového zaradenia položky do faktora a z dôvodu vyššej faktorovej záťaže ako 0,40 v dvoch faktoroch súčasne.

Tab. 1: Prístupy pedagogických a odborných zamestnancov k riešeniu kyberšikanovania
(rotovaná matica faktorových záťaží)

Položky sýtiace faktory	Faktory			
	I	II.	III.	IV.
Práca s obeťou				
Zorganizoval by som stretnutie žiakov, povedal im, čo sa deje, a požiadal ich, aby navrhli, ako by sa dala situácia zlepšiť.	0,473	-0,022	0,225	-0,015
Povzbudil by som obeť, aby sa nedala agresorom zastrašiť.	0,751	-0,083	0,087	0,050
Povedal by som obeť, aby agresorovi kládla odpor.	0,735	0,174	-0,198	0,058
Poradil by som obeť, nech dajú agresorovi najavo, aby im dal pokoj.	0,837	0,043	-0,048	-0,018
Indiferentnosť				
Nechal by som to riešiť niekoho iného.	0,028	0,567	0,080	-,056
Len by som povedal žiakom, aby konečne dospeli (prestali s takými vecami).	-0,011	0,767	0,056	,102
Nepripisoval by som tomu dôležitosť.	0,067	0,893	-0,053	-0,034
Ignoroval by som to.	-0,017	0,775	0,027	-0,007
Práca s agresorom				
Porozprával by som sa s agresorom, že mám obavy o obeť.	0,056	0,042	0,647	0,019
Usiloval by som sa zaujať agresora nejakou inou činnosťou.	-0,041	0,116	0,776	0,026
Delegovanie problému				
Záležitosť by som podstúpil riaditeľovi školy.	-0,007	-0,009	0,125	0,606
Obrátil by som sa na rodičov obeť so svojimi obavami.	0,016	0,017	-0,133	0,812

Konfirmačná faktorová analýza potvrdila vhodnosť modelu. Štvorfaktorový model vykázal dostatočnú úroveň zhody s dátami, čo potvrdzujú hodnoty indexov: CFI – Comparative Fit Index (0,977), TLI – Tucker Lewis Index (0,968), RMSEA – Root Mean Square Error of Approximation (0,061) a SRMR – Standardized root mean square residual (0,077). Potvrdila sa signifikancia výsledku chí-kvadrát testu dobrej zhody ($p \leq 0,001$). Reliabilita škály zistená prostredníctvom Cronbachovej alfy má hodnotu $\alpha=0,793$.

Metódy analýzy dát

Pri spracovaní a analýze dát sme využili metódy deskriptívnej štatistiky, a to relatívna početnosť, aritmetický priemer, modus, medián. V rámci analýzy významných rozdielov vo výskumnom súbore sme použili Mann-Whitney U test. Neparametrický test sme zvolili z dôvodu, že dáta vo výskumnom súbore nemali normálne rozloženie. Normalitu rozloženia výskumného súboru sme zisťovali na základe hodnôt šikmosti (Skewness) a špicatosti (Kurtosis) a tiež na základe posúdenia Q-Q plot. Zvolená hladina významnosti bola 0,05. Dáta sme spracovali v programoch Microsoft Excel, IBM SPSS a JASP.

Charakteristika výskumného súboru

Výskumný súbor tvorí 210 pedagogických a odborných zamestnancov pôsobiacich v základných a stredných školách na území Slovenskej republiky. Výskumný súbor sme zostavili na základe dostupného výberu. V základných školách pôsobí 106 (50,5%) respondentov a v stredných školách 104 (49,5%) respondentov. Vo výskumnom súbore majú výrazne vyššiu prevahu pedagogickí zamestnanci (162 / 77,1%) a respondenti ženského pohlavia (174 / 82,9%). Bližšiu charakteristiku výskumného súboru prezentujeme v tabuľke č. 2.

Tab. 2: Charakteristika výskumného súboru

Aktéri prevencie	N	%
Pedagogickí zamestnanci	162	77,1
Odborní zamestnanci	48	22,9
Pohlavie		
Ženy	174	82,9
Muži	36	17,1
Dĺžka praxe		
Menej ako 1 rok	8	3,8
1 až 5 rokov	50	23,8
6 až 10 rokov	28	13,3
Viac ako 10 rokov	124	59,1
Priemerný vek	44 rokov	

V tabuľkách č. 3 a 4 prezentujeme štruktúru výskumného súboru z hľadiska kategórií pedagogických a odborných zamestnancov v základných a stredných školách.

Tab. 3: Štruktúra výskumného súboru z hľadiska kategórií pedagogických a odborných zamestnancov v základných školách

Pedagogickí zamestnanci	Ženy		Muži		Spolu	
	n	%	n	%	N	%
Učiteľia	56	62,9	14	82,4	70	66,0
Školskí špeciálni pedagógovia	2	2,3	1	5,9	3	2,8
Odborní zamestnanci						
Sociálni pedagógovia	14	15,7	2	11,8	16	15,1
Školskí psychológovia	17	19,1	0	0	17	16,1
Spolu	89	84,0	17	16,0	106	100

Tab. 4: Štruktúra výskumného súboru z hľadiska kategórie pedagogických a odborných zamestnancov v stredných školách

Pedagogickí zamestnanci	Ženy		Muži		Spolu	
	n	%	n	%	N	%
Učiteľia	71	83,5	18	94,7	89	85,5
Odborní zamestnanci						
Sociálni pedagógovia	9	10,6	0	0	9	8,7
Školskí psychológovia	5	5,9	1	5,3	6	5,8
Spolu	85	81,7	19	18,3	104	100

Stanovili sme nasledovné výskumné otázky:

VO1: Aká je frekvencia používania organizačných foriem prevencie kyberšikanovania pedagogickými a odbornými zamestnancami ?

VO2: Aká je frekvencia používania tematických oblastí v rámci prevencie kyberšikanovania pedagogickými a odbornými zamestnancami?

VO3: V ktorých prístupoch v rámci riešenia kyberšikanovania existuje štatisticky významný rozdiel medzi pedagogickými a odbornými zamestnancami?

VO4: V ktorých prístupoch v rámci riešenia kyberšikanovania existuje štatisticky významný rozdiel medzi pedagogickými zamestnancami na základných a stredných školách?

VO5: V ktorých prístupoch v rámci riešenia kyberšikanovania existuje štatisticky významný rozdiel medzi odbornými zamestnancami na základných a stredných školách?

3 Výsledky a diskusia

Organizačné formy prevencie, ktoré využívajú pedagogickí a odborní zamestnanci v školách sú z hľadiska preventívneho pôsobenia, jeho intenzity a efektivity kľúčové. V rámci výskumného šetrenia sme monitorovali frekvenciu ich využívania aktérmi prevencie.

U pedagogických zamestnancov dominovala *prevencia kyberšikanovania implementovaná do vyučovacích predmetov* (AM=2,8). Dosiahnuté priemerné skóre naznačuje, že pedagogickí zamestnanci implementujú prevenciu kyberšikanovania do vyučovania 2 až 3 krát v priebehu školského roka. Vyučovacie predmety učiteľom poskytujú potenciálny priestor venovať sa problematike kyberšikanovania, ako aj iným formám rizikového správania. Jablonský, Emmerová & Okálová (2021) upozorňujú na dôležitosť zaradenia prevencie sociálnopatologických javov do vyučovacích predmetov. Najčastejšie sú to predmety ako etická výchova, náuka o spoločnosti, ale aj ďalšie predmety, ktoré to v rámci svojich osnov umožňujú. Podľa výskumu Jankovej (2020) u koordinátorov prevencie (N=553), je prevencia kyberšikanovania najčastejšie realizovaná na triednických hodinách (96,9%) a občianskej náuke (91,1%). Významný priestor v prevencii kyberšikanovania možno pripísať aj výučbe mediálnej výchovy, ako prierezovej témy. Na túto skutočnosť poukazujú viacerí odborníci (Poláková, 2018; Zábušková, 2013 a ďalší).

Odborní zamestnanci najvyššie skórovali pri organizačnej forme *realizácia preventívnych programov/projektov* (AM=3,3). To, že odborní zamestnanci priemerne realizujú preventívne projekty zamerané na kyberšikanovanie 2 až 3 krát ročne možno hodnotiť pozitívne, keďže sú považované za efektívnu formu prevencie z dôvodu ich trvania, jasne štruktúrovaných aktivít smerujúcich k dosiahnutiu vopred vytýčených cieľov a možnosti evalvácie (Miovský et al., 2015; Emmerová, 2025). Druhou najfrekvencovanejšou formou prevencie boli *prednášky* (AM=3,1). Prednášky sa naopak považujú za menej efektívne formy prevencie (Jedličková et al., 2017 a ďalší). Avšak v kombinácii s inými organizačnými formami majú pri prevencii kyberšikanovania význam, a to hlavne u starších žiakov. Pri ostatných organizačných formách prevencie dosiahli pedagogickí a odborní zamestnanci relatívne podobné skóre. Zistenia zároveň potvrdzujú, že pri prevencii kyberšikanovania sú aplikované rôzne organizačné formy (Tab. 5).

Tab. 5: Frekvencia aplikovania organizačných foriem prevencie kyberšikanovania pedagogickými a odbornými zamestnancami

Organizačné formy prevencie kyberšikanovania	Pedagogickí zamestnanci			Odborní zamestnanci		
	AM	Me	Mo	AM	Me	Mo
Prednášky	2,7	3	3	3,1	3	3
Tvorba vzdelávacích materiálov (letáky, webináre, videá)	2,5	2	2	2,9	3	3
Informovanie rodičov o rizikách kyberšikanovania a spôsoboch, ako ju zvládať	2,5	2	2	2,6	3	3
Záujmová činnosť žiakov	2,5	2	2	2,8	3	3
Príležitostné podujatia (filmy, divadelné predstavenia, koncerty)	2,7	3	2	2,7	3	2
Výlety, exkurzie	2,4	2	2	2,1	2	2
Besedy s odborníkmi alebo bývalou obeťou kyberšikanovania	2,4	2	2	2,5	2	2
Workshopy, výcviky, tréningy s odborníkmi	2,2	2	2	2,5	2	3
Realizácia preventívnych programov/projektov	2,4	2	2	3,3	3	3
Prevencia kyberšikanovania implementovaná do vyučovacích predmetov	2,8	3	3	2,8	3	3

Následne nás v rámci výskumu zaujímalo, akým tematickým oblastiam respondenti venujú pozornosť pri prevencii kyberšikanovania. Pedagogickí zamestnanci najvyššie skórovali pri tematických oblastiach ako *význam a zásady slušného správania online* (AM=3,8), *rozvíjanie prosociálneho správania u žiakov* (AM=3,3), *či riziká zverejňovania osobných údajov, informácií, fotografií* (AM=3,3). Odborní zamestnanci dosiahli najvyššie skóre pri tematickej oblasti *rozvíjanie empatie u žiakov* (AM=3,9) a *rozvíjanie prosociálneho správania* (AM=3,8). Dosiahnuté priemerné skóre naznačuje, že sa daným témam v rámci prevencie kyberšikanovania venujú 4 až 5 krát v priebehu školského roka. Empatia a prosociálnosť sú zároveň zručnosti, ktorých rozvíjanie môže v rámci takzvaného nešpecifického preventívneho pôsobenia prispieť k eliminácii viacerých foriem rizikového správania žiakov. Na kľúčový význam uvedených tém v prevencii kyberagresie upozorňuje taktiež Hollá et al. (2023), ktorá uvádza, že „... úcta k sebe a k iným, solidarita, prosociálne a zodpovedné správanie sú kľúčové atribúty, na ktoré je potrebné zamerať sa pri preventívnych aktivitách“. Zároveň ide o tematické oblasti prevencie kyberšikanovania (vrátane rizík zverejňovania osobných údajov), ktoré vo výraznej miere kopírujú vedomosti a zručnosti vymedzené v obsahových štandardoch prevencie pod názvom *Odborná činnosť - prevencia rizikového správania* (Tichý et al., 2023).

Je nutné podotknúť, že aj ostatným tematickým oblastiam bola zo strany pedagogických a odborných zamestnancov venovaná značná pozornosť. Vysoké skóre zaznamenali aktéri prevencie aj pri témach, ktoré sa špecificky vzťahovali ku kyberšikanovaniu, a to: *trestnoprávne dôsledky kyberšikanovania* (AM= 2,9 / AM=3,3), *osвета v oblasti ako vhodne reagovať na kyberšikanovanie a ako postupovať v prípade, že sa žiak stane obeťou* (AM= 3,1 / AM=3,3) (Tab. 6).

Tab. 6: Frekvencia využívania tematických oblastí v rámci prevencie kyberšikanovania pedagogickými a odbornými zamestnancami

Tematické oblasti prevencie kyberšikanovania	Pedagogickí zamestnanci			Odborní zamestnanci		
	AM	Me	Mo	AM	Me	Mo
Riziká sociálnych sietí	3,2	3	3	3,2	3	3
Pravidlá tvorby bezpečného hesla	2,8	3	3	2,6	3	3
Dodržiavanie pravidiel ochrany súkromia na sociálnych sieťach	3,2	3	3	3,0	3	3
Rizikové aspekty kontaktovania sa s neznámymi osobami	3,0	3	3	3,2	3	3
Riziká zverejňovania osobných údajov, informácií, fotografií	3,3	3	3	3,3	3	3
Trestno-právne dôsledky kyberšikanovania	2,9	3	3	3,3	3	3
Rozdiel medzi kyberšikanovaním a priateľským doberaním	3,0	3	3	3,2	3	3
Význam a zásady slušného správania online	3,8	3	3	3,1	3	3
Osveta v oblasti poskytnutia pomoci obetiam (na koho sa môže obeť kyberšikanovania obrátiť)	3,1	3	3	3,3	3	3
Osveta v oblasti ako vhodne reagovať na kyberšikanovanie a ako postupovať v prípade, že sa žiak stane obeťou	3,1	3	3	3,3	3	3
Rozvíjanie asertívnych zručností žiakov	3,1	3	3	3,6	3	3
Rozvíjanie prosociálneho správania u žiakov	3,3	3	3	3,8	4	5
Rozvíjanie empatie u žiakov	3,2	3	3	3,9	4	5

Ďalej sme v rámci výskumu upriamili pozornosť na to, aké prístupy preferujú pedagogickí a odborní zamestnanci pri riešení kyberšikanovania. Pri formulovaní prístupov k riešeniu kyberšikanovania sme vychádzali z identifikovaného štvordimenzionálneho modelu škály Handling Bullying Questionnaire (Bauman et al., 2008).

Pedagogickí a odborní zamestnanci dosiahli na základe deskriptívnych ukazovateľov variabilné skóre v jednotlivých prístupoch k riešeniu kyberšikanovania. Obe skupiny respondentov vyššie skórovali pri aktívnych prístupoch k riešeniu kyberšikanovania, čo naznačuje ich zodpovedný prístup a odbornú pripravenosť. Najvyššie priemerné skóre dosiahli respondenti v dimenzii *delegovanie problému* (AM=3,4 / AM=3,5). Vzhľadom na komplexnosť problematiky kyberšikanovania ide o prirodzený proces, keďže jeho riešenie si často vyžaduje multidisciplinárnu spoluprácu medzi pedagogickými, odbornými zamestnancami, vedením školy, ale aj rodinou. Túto skutočnosť potvrdzujú aj Jedličková et al. (2017), ktorí uvádzajú, že spolupráca pedagogických a odborných zamestnancov pri riešení kyberagresie u žiakov, umožňuje nazerať na aktuálne problémy klientov holisticky, a tým optimálne nastaviť diagnostiku, prevenciu a riešenie problému.

Druhým frekventovaným prístupom u oboch skupín respondentov bola *práca s agresorom* (AM=2,8 / AM=2,9). Práca s agresorom, jeho disciplinovanie je v konečnom dôsledku prínosná aj z hľadiska ochrany obete. Šalmon (2021) uvádza, že pri kyberšikanovaní je dôležité „... v prvom rade riešiť príčinu, pôvodcu, prístup agresora k obeti a zastavenie jeho činnosti“. Janková (2020) zároveň upozorňuje, že šikanovanie je nutné riešiť bezodkladne, čo sa vzťahuje aj na disciplinovanie agresora a prácu s ním. Signifikantný rozdiel pri uvedených prístupoch sa medzi pedagogickými a odbornými zamestnancami nepotvrdil.

Naopak, signifikantné rozdiely sme prostredníctvom Mann-Whitneyho U testu zistili v prístupoch *práca s obeťou* ($p=0,044$) a *indiferentnosť* ($p=0,033$) (Tab. 7). V dimenzii *práca s obeťou* signifikantne vyššie skórovali pedagogickí zamestnanci (AM=2,9) ako odborní zamestnanci (AM=2,7). Práca s obeťou kyberšikanovania je z hľadiska minimalizácie jeho negatívnych dôsledkov kľúčová. Rigby (2020) v rámci výskumu na vzorke 1668 žiakov vo veku 8 až 16 rokov zistil, že frekventovanou intervenciou zo strany učiteľov smerom k obetiam bolo poskytnutie rád čo môžu urobiť, aby šikanovanie zastavili, či rád ako sa so šikanovaním vyrovnáť.

Je nutné poznamenať, že pri dimenzii *indiferentnosti* sa priemerné skóre v oboch skupinách respondentov (AM=1,5 / AM=1,3) pohybovalo medzi stupňami na škále „*rozhodne by som tak neurobil*“ a „*asi by som tak neurobil*“. V dimenzii mierne vyššie skóre dosiahli pedagogickí zamestnanci. *Smernica č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach* poukazuje na potrebu eliminovania indiferentného prístupu v prípade podozrenia zo šikanovania. Konkrétne sa v smernici uvádza: „Riaditeľ školy alebo ním poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec pri preverovaní podozrenia zo šikanovania zabraňuje zľahčovaniu šikanovania a takému konaniu, ktoré môže viesť k neriešeniu šikanovania.“ Autori Bauman et al. (2008), ktorí realizovali výskum na vzorke 735 učiteľov a školských poradcov v USA orientovaný na ich prístupy k riešeniu šikanovania, taktiež identifikovali najnižšie priemerné skóre v dimenzii *indiferentnosť*. Zároveň uvádzajú, že v školách, kde boli zavedené programy zamerané na prevenciu šikanovania, respondenti vykazovali nižšie priemerné skóre v dimenzii *indiferentnosť* ako v školách, kde preventívne programy zavedené neboli.

Tab. 7: Rozdiely v prístupoch pri riešení kyberšikanovania medzi pedagogickými a odbornými zamestnancami

Prístupy k riešeniu kyberšikanovania	Pedagogickí zamestnanci			Odborní zamestnanci			p
	AM	Me	Mo	AM	Me	Mo	
Práca s agresorom	2,8	3,0	2,5	2,9	3,0	3,0	0,154
Práca s obeťou	2,9	3,0	3,0	2,7	2,8	3	0,044
Delegovanie problému	3,4	3,7	4,0	3,5	3,3	4,0	0,401
Indiferentnosť	1,5	1,3	1,0	1,3	1,0	1,0	0,033

Prístupy k riešeniu kyberšikanovania sme osobitne zisťovali aj vo výskumnom súbore pedagogických zamestnancov, a to podľa typu školy, v ktorej pôsobia. V tomto prípade bolo *delegovanie problému* znovu najfrekventovanejším prístupom k riešeniu kyberšikanovania v oboch podkategóriách výskumného súboru (AM=3,4 / AM=3,4). *Prácu s obeťou* volili pedagogickí zamestnanci ako druhý najfrekventovanejší prístup v oboch typoch škôl (AM=2,9 / AM=3,0). Pre porovnanie uvádzame výskum Jankovej (2020), ktorá zistila, že 67,1% učiteľov vo funkcii koordinátorov prevencie v základných školách „vždy“ zabezpečuje pomoc obeti a dozor v triede pri zisťovaní a preverovaní šikanovania, zatiaľ čo na stredných školách túto alternatívu uviedlo len 59,6% respondentov. Zároveň povinnosť ochrániť obeť kyberšikanovania a poskytnúť jej adekvátnu podporu vyplýva aj zo Zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní, ako aj zo Smernice č. 1/2005 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach. V *prípade práce s agresorom* pedagogickí zamestnanci základných škôl dosiahli mierne nižšie skóre (AM=2,7) ako v stredných školách (AM=2,9). Práca s agresorom je rovnako dôležitá z hľadiska riešenia kyberšikanovania a zabránenia jeho ďalšieho výskytu.

Signifikantný rozdiel z hľadiska typu školy sme prostredníctvom Mann-Whitneyho U testu zistili v dimenzii *indiferentnosť* ($p=0,010$). V tejto dimenzii signifikantne vyššie skórovali pedagogickí zamestnanci v stredných školách (AM=1,6) ako pedagogickí zamestnanci v základných školách (AM=1,4) (Tab. 8). Pozitívne možno hodnotiť fakt, že v základných, aj v stredných školách sa pedagogickí zamestnanci vyhýbajú ignorovaniu kyberšikanovania. Bauman et al. (2008) vo svojom výskume zistili, že učitelia, ktorí absolvovali školenie na riešenie šikanovania, štatisticky významne nižšie skórovali za dimenziu *indiferentnosť* v porovnaní s učiteľmi, ktorí školenie neabsolvovali.

Tab. 8: Rozdiely v prístupoch pri riešení kyberšikanovania u pedagogických zamestnancom z hľadiska typu školy

Prístupy k riešeniu kyberšikanovania	Základná škola			Stredná škola			p
	AM	Me	Mo	AM	Me	Mo	
Práca s agresorom	2,7	2,5	2,5	2,9	3,0	2,5	0,156
Práca s obeťou	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0	3,5	0,816
Delegovanie problému	3,4	3,7	4,0	3,4	3,7	4,0	0,880
Indiferentnosť	1,4	1,1	1,0	1,6	1,3	1,0	0,010

U odborných zamestnancov sme z hľadiska typu školy identifikovali signifikantné rozdiely v dimenzii *práca s obeťou* ($p=0,033$). V tejto dimenzii signifikantne vyššie skórovali odborní zamestnanci stredných škôl (AM=3,0) v porovnaní s odbornými zamestnancami základných škôl (AM=2,6). Medzi najfrekvencovanejší prístup k riešeniu kyberšikanovania aj v tejto podskupine výskumného súboru patrilo *delegovanie problému*, pri ktorom mierne vyššie skórovali odborní zamestnanci základných škôl (AM=3,4 / AM=3,3). Druhé najvyššie skóre odborní zamestnanci dosiahli v dimenzii *práca s agresorom*. V uvedenej dimenzii vyššie skórovali odborní zamestnanci stredných škôl (AM=3,0 / AM=3,1). V dimenzii *indiferentnosť* respondenti skórovali najnižšie aj v tejto podskupine výskumného súboru (AM=1,3 / 1,4) (Tab. 9).

Tab. 9: Rozdiely v prístupoch pri riešení kyberšikanovania u odborných zamestnancom z hľadiska typu školy

Prístupy k riešeniu kyberšikanovania	Základná škola			Stredná škola			p
	AM	Me	Mo	AM	Me	Mo	
Práca s agresorom	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	3,0	0,767
Práca s obeťou	2,6	2,6	2,0	3,0	3,0	3,0	0,033
Delegovanie problému	3,4	3,5	4,0	3,3	3,3	3,3	0,519
Indiferentnosť	1,3	1,0	1,0	1,4	1,0	1,0	0,922

Záver

Kyberšikanovanie je multidimenzionálny problém, ktorý je možné skúmať z mnohých perspektív, zároveň stále zostáva nevyčerpanou témou prinášajúcou mnoho nezodpovedaných otázok.

Aktuálne snahy o kreovanie bezpečného a inkluzívneho školského prostredia, kde rizikové správanie, vrátane kyberšikanovania nemá svoje miesto a nebude tolerované, si zároveň vyžadujú aj vedecké skúmanie preventívno-výchovného pôsobenia. Poznanie súvislostí v oblasti prevencie a prístupov pedagogických a odborných zamestnancov k riešeniu kyberšikanovania prináša cenné informácie pre vedeckú komunitu a aktérov preventívno-výchovnej práce v školskom prostredí, ktorí hľadajú optimálne stratégie ochrany žiakov pred online agresiou. Predkladaný výskum potvrdzuje, že kyberšikanovanie je v školách vnímané ako závažný a aktuálny problém, čo dokazuje intenzívna pozornosť venovaná jeho prevencii zo strany pedagogických a odborných zamestnancov.

Z pohľadu ďalšieho vedeckého skúmania poskytujú získané výsledky viacero podnetov. Od potreby hlbšej analýzy efektivity konkrétnych preventívnych stratégií a intervencií, cez skúmanie vplyvu rozvíjania digitálnej gramotnosti a sociálno-emocionálnych zručností na odolnosť žiakov voči kyberšikanovaniu, až po skúmanie pregraduálnej prípravy a pripravenosti budúcich učiteľov a odborných zamestnancov v oblasti prevencie a riešenia virtuálnych ohrození.

PodĎakovanie

Príspevok je výstupom projektu **KEGA č. 021UMB-4/2025** pod názvom **Profylaktické aspekty šikanovania v edukačnej praxi**.

Literatúra

- Bauman, S., Rigby, K., & Hoppa, K. (2008). US teachers' and school counsellors' strategies for handling school bullying incidents. *Educational Psychology*, 28(7), 837–856. <http://dx.doi.org/10.1080/01443410802379085>
- Dulovics, M., Niklová, M. & Zošáková, K. (2023). *Digitálna vulnabilita detí a mládeže*. Banská Bystrica: Belianum.
- Emmerová, I. (2025). *Online rizikové správanie žiakov a jeho prevencia v škole*. Ružomberok : VERBUM.
- Emmerová, I. & Bělík, V. (2019). *Prevencia rizikového a problémového správania žiakov ako faktor tvorby bezpečného školského prostredia*. Ružomberok: VERBUM.
- European strategy for a better Internet for kids (BIK+)*. (2022). Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-strategy-better-internet-kids-bik-compendium-legislation>
- Hollá, K., Jedličková, P., Žovinec, E., Babulicová, Z., Poláčková, V., Sender, B. & Turzák, T. (2023). *C.Y.B.E.R. metodická príručka k prevencii kyberagresie*. Nitra: UKF v Nitre.
- Hollá, K. (2016). *Sexting a kyberšikana*. Bratislava: IRIS.
- Hollá, K. (2017). *Detekcia kyberagresie – kyberšikanovania a sextingu*. Nitra: Pedagogická fakulta UKF v Nitre.
- Hudecová, A. & Kurčíková, K. (2014). *Kyberšikanovanie ako rizikové správanie*. Banská Bystrica: Belianum.
- Izrael, P., Holdoš, J., Ďurka, R. & Hasák, M. (2022). Skúsenosť slovenských detí a mládeže so šikanovaním a sexuálnymi obsahmi na internete. In Holdoš, J. (Eds.) (2022). *EU Kids Online Slovensko - správy z výskumu*. (s. 6-32). Ružomberok: VERBUM.
- Jablonský, T., Emmerová, I. & Okálová, O. (2021). *Pomoc mladým ľuďom v kríze*. Ružomberok: VERBUM.
- Janková, M. (2020). *Prevencia a riešenie šikanovania a kyberšikanovania v základných a stredných školách z pohľadu koordinátorov prevencie*. Bratislava : Centrum vedecko-technických informácií SR. Dostupné na: [https://www.cvtisr.sk/buxus/docs/prevencia/Prevencia a riesenie sikanovania a kybersikana novania v ZS a SS z pohladu koordinatorov prevencie.pdf](https://www.cvtisr.sk/buxus/docs/prevencia/Prevencia_a_riesenie_sikanovania_a_kybersikana_novania_v_ZS_a_SS_z_pohladu_koordinatorov_prevencie.pdf)
- Jedličková, P., Fenyvesiová, L., Hanuliaková, J., Határ, C., Hollá, K. & Kurincová, V. (2017). *Prevencia kyberagresie a kyberšikanovania*. Nitra: Pedagogická fakulta UKF v Nitre.
- Kopecký, K. & Sztokowski, R. (2018). *Kyberšikana a ďalší druhy online agrese zaměřené na učitele*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kožíšek, M. & Píček, V. (2016). *Bezpečne n@ internetu – průvodce chováním ve světě online*. Praha : Grada.
- Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky. *Smernica č. 1/2025 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a v školských zariadeniach* (2025). Dostupné na: <https://www.minedu.sk/prevencia-a-riesenie-sikanovania/>
- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. *Stratégii prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike do roku 2028* (2023). Dostupné na: <https://www.minv.sk/?zakladne-dokumenty-rvpk>
- Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P., Barták, M., Bártík, P. ... & Veselá, M. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Univerzita Karlova v Praze.

Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore (2020). Dostupné na: <https://nks.gov.sk/dokumenty/>

Niklová, M., Dulovics, M., & Stehlíková, J. (2022). *Generation Z in the virtual environment. Competencies and risks*. Poland: Poldruk.

Novocký, M., Dulovics, M., & Petřík, Š. (2021). Monitoring elementary school teachers' approaches to handling bullying among students. *The New Educational Review*. 65(3), 213-223. Dostupné na:

DOI: 10.15804/tner.2021.65.3.17

Poláková, E. (2018). Mediálna výchova ako prevencia kyberšikanovania. *Psychológia a patopsychológia dieťaťa*, 52(2), 140-150.

Rigby, K. (2020). How Teachers Deal with Cases of Bullying at School: What Victims Say. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 1-11. Dostupné na: <https://doi.org/10.3390/ijerph17072338>

Strohmeier, D., & Gradinger, P. (2022). Cyberbullying and cyber victimization as online risks for children and adolescents. *European Psychologist*, 27(2), 141-150. Dostupné na: <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000479>

Šalmon, T. (2021). *(Ne)bezpečný internet*. Bratislava: Lindeni.

Ševčíková, A., & Šmahel, D. (2009). Online harassment and cyberbullying in the Czech Republic: Comparison across age. *Journal of Psychology*, 217(4), 227-229. Dostupné na: <https://doi.org/10.1027/0044-3409.217.4.227>

Tichý, L., Vojtová, Z., Božík, M., & Kríž, T. (2023). *Odborná činnosť prevencia rizikového správania*. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/obsahove-standardy-odbornych-cinnosti-v-zariadeniach-poradenstva-a-prevencie-a-v-prostredi-skol/>

Vagaská, Z., Burgerová, J., & Piskura, V. (2023). *Online prostredie a rizikové správanie v mladšom školskom veku*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve PU.

Vogels, A., E. (2022). Teens and Cyberbullying 2022. *Pew Research Center*. Dostupné na: <https://www.pewresearch.org/internet/2022/12/15/teens-and-cyberbullying-2022/>

Zábušková, G. (2013). Prevencia kyberšikany v mediálnej výchove. *Pedagogické rozhľady*, 21(4-6), 21-23.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) (2008). Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/245/>

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon v znení neskorších predpisov (2005). Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/300/20250801>

Mário Dulovics

Katedra pedagogiky a andragogiky, Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica

mario.dulovics@umb.sk

FutureTeach 2025: Vzdelávanie učiteľov v 21. storočí. “Vzdelávať pre budúcnosť – reflektovať pre kvalitu”

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, 11. september 2025

Zostavovatelia: doc. PaedDr. Renáta Orosová, PhD.
PaedDr. Michal Novocký, PhD.
Mgr. Beáta Sakalová, PhD.
Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Vydavateľstvo ŠafárikPress

Rok vydania: 2025
Počet strán: 103
Rozsah: 8,84 AH
Rok vydania: 2025
Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/FTE-0489-7>

ISBN 978-80-574-0489-7 (e-publikácia)